

zven dvigne nad vsakdanjost in doživi drugačne razsežnosti svojega bivanja. Zato hočemo tudi v tej razstavi videti, da nam je gora s svojimi raznoterimi znamenji sopotnica, da nam je izziv za razmišljanje in potrjevanje...«

Osrednja slovesnost v počastitev 85-letnice PD Novo mesto je bila 17. aprila 1999 pri Planinskem domu Gosposdična na Gorjancih.

Predsednik društva **Jože Perše** je v nekaj besedah predstavil bogato zgodovino društva in pozdravil številno množico planincev, ki je v čudovitem sončnem vremenu prisopihala na Gorjance. Nekateri so prišli peš kar iz Novega mesta, večina pa iz Gabrja, kamor je vozil poseben avtobus.

Slavnostni govornik je bil predsednik PZS **Andrej Br-**

var. Orisal je trenutno problematiko planinstva v Sloveniji in posebno pohvalil obsežno dejavnost novomeškega planinskega društva. Prizadevnim planinskim delavcem je podelil bronaste, srebrne in zlate častne znake PZS.

Planince je nagovoril tudi pokrovitelj proslave, župan mestne občine Novo mesto dr. Tone Starc.

V kulturnem programu je prepeval Šentjernejski oktet narodne pesmi in pesmi s planinsko tematiko. Novomeška Pošta je ta dan pri Gosposdični odprla poštno izpostavo in planinci so dobili spominski žig. Za prijetno razpoloženje in ples je še v poznih popoldanskih urah igral znani ansambel Prijatelji.

V počastitev 85-letnice smo izdali obsežno društveno glasilo v barvah Planinski utrinki, mladi planinci so se povzpeli na Triglav, alpinisti pa so plezali v Andih.

LETA 1935 SO NA GORI POSTAVILI PRVO MACESNOVO ZNAMENJE, LETOS PO ZAPLETIH DRUGO

NA STORŽIČU SPET STOJI KRIŽ

V torek, 10. avgusta letos, na dan svetega Lovrenca, je helikopter kranjske policijske enote s pomočjo operaterjev opravil veliko in zahtevno delo: z Vrbančevega travnika v dolini je prepeljal na vrh mogočnega dvatisočaka Storžiča (2132 m) štiri metre visok in 300 kilogramov težak lesen križ. Okrog štiridesetim možem iz Bašlja in okoliških vasi, ki so že od jutra čakali na vrhu gore, je ob tem slavnostnem in hkrati napetem trenutku srce začelo močneje biti. Pod številnimi pridrni rokami, med katerimi so bile tudi županove in župnikove, je delo kar *sámo* steklo. V dobrih dveh urah je bil križ postavljen. Praznično veselje se je s Storžiča širilo na Kališče in naprej v dolino, od koder so vaščani, predvsem še ženske in otroci, vse dopoldne z daljnogledi spremljali svoje pogumne može in očete.

Zamisel o križevem simbolu na tej čudoviti gori ni od včeraj. Na tem mestu je namreč že pred 64 leti stal lesen skoraj šest metrov visok macesnov križ. Po dogovoru z domačini in s cerkvenimi oblastmi so ga postavili planinci **Franc Jalen**, **Mirko Brezar** in **Lojze Strah**. Po pripovedovanju naj bi bilo na Storžiču že pred tem nekaj križev, skrinjic in skalnih kipcev, ki so jih postavili pastirji, prvi obiskovalci gore.

Več kot 90-letni Franc Jalen se takole spominja svojega napornega dela iz leta 1935: »Takrat sem šel na Kališče z namenom, da izberem drevo, ga posekam in spravim na vrh. Dobil sem ga tam, kjer zdaj stoji planinski dom, morda malo nižje. Na robu je stalo in suho je bilo. Bil je macesen. Mislil sem si: ti boš kar dober, suh si in ne boš tako zelo težak. Pa je bil kar precej. Z Brezarjem sva ga v enem dnevu spravila do Rame, to je 150 metrov pod vrh gore. Tam sva ga dala pod sretje, da ni bil toliko viden in da ga ne bi kdo vrgel čez. Naslednjo nedeljo smo se vrnili, pridružil se je namreč še Lojze Strah. Postavili smo ga na vrh, skoraj meter globoko. Bilo je čisto mehko za kopanje, sam pesek, nobene skale. Potem sem šel iskat kateheta **Žužka**, če

bi ga prišel blagosloviti. Ni imel časa, saj je bil ravno čas pred evharističnim kongresom. Dogovoril se je z gimnazijskim profesorjem **Jakličem**, ki je 19. junija 1935 ob 13. uri opravil blagoslov križa na vrhu Storžiča. Zbralo se je preko 40 udeležencev – častilcev gorá in še posebej Storžiča.«

Med drugo svetovno vojno je križ na vrhu Storžiča

Sedanji križ na Storžiču, ki ima na sredini izrezbarjeno planiko; ob križu s slovensko zastavo stoji načelnik kranjskih markacistov Rudi Lanz.

Letošnjega 15. avgusta je bil Storžič ob lepem vremenu poln obiskovalcev.

nekega lepega dne izginil, čeprav ga leta 1941 niti izredno visok sneg in hudi vetrovi niso podrli, po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 pa je oživila pobuda Bašljanov, da bi na vrhu gore ponovno postavili križ. Še predvsem so se te pobude okrepile pred petimi leti, ko so na Upravni enoti in Zavodu za spomeniško varstvo v Kranju zavrnili predlog, da bi na vrhu postavili triangulacijsko piramido. Letošnjo pomlad pa je **Srečo Roblek** iz Bašlja na občinski seji občine Preddvor predlagal,

Prvi macesnov križ na Storžiču, ki je kljuboval vsem zimam in viharjem, človeškim viharjem pa ni mogel.

naj bi na vrhu Storžiča postavili simbol, ki ga je gora nekdaj že imela. Občinski svetniki in preddvorski planinci so se strinjali, prav tako je dalo soglasje Planinsko društvo Kranj.

Član občinskega sveta občine Preddvor in predsednik Krajevne skupnosti Bašelj **Srečo Roblek** takole pojasnjuje dogajanja pred tem dogodkom: »Pred dobrimi petimi leti so bile razprave o trianglu na vrhu Storžiča, nato so nekateri predlagali piramido, za katero ni bilo soglasja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine in Upravne enote Kranj. Letošnjega maja je bil sestanek z Bašljani, kjer je prevladalo mnenje, naj bi na vrhu postavili križ, kakršen je tam nekoč že bil. Dogovor domačinov je potem potrdil občinski svet, strinjala sta se tudi PD Kranj in planinska sekcija Preddvor. Odzvale so se tudi občine, ki imajo stičišče na vrhu Storžiča, Jezersko, Preddvor, Kranj in Tržič.«

Projekt in njegovo izvedbo je potem sprejel in vodil podžupan občine Preddvor **Franci Bizjak**. Občina Jezersko je prispevala les, razžagali in obdelali so ga v delavnici **Janeza Šumija**, križ pa je sestavil tesarski mojster **France Roblek** iz Bašlja. Rezbarska dela je opravil **Primož Premru** iz Preddvora, za sidranje pa sta na vrhu Storžiča poskrbela **Tone Naglič** z Bele in **Ivan Markun** z Visokega. Križ so 10. avgusta postavili Bašljani skupaj z gorskimi reševalci, helikopterski prevoz pa je organiziralo PD Kranj.

Slovesnost, posvečena ponovni postavitvi križa na vrhu Storžiča, je bila na dan velikega šmarna, v nedeljo, 15. avgusta, ob 11.30. Križ je ob asistenci dekana **Cirila Lazarja** blagoslovil preddvorski župnik **Miha Lavrinec**, ki je na vrhu Storžiča v prisotnosti več kot 500 planincev tudi daroval mašo. Ta dan in še nekaj dni pozneje je Kališče in Storžič obiskalo več kot tisoč ljubiteljev Storžiča.

Ob praznovanju se je ob novem križu zvrstilo več govornikov, ki so govorili o zgodovini tega in prejšnjega znamenja na gori ter se zahvaljevali vsem, ki so kakorkoli prispevali k temu, da na gori spet stoji križ. Vsekakor se bodo odslej obiskovalci Storžiča zamislili nad stih **Marijana Krišlja** ob križu: »Križ je tu, za tebe in mene, zamere zemseke ni nobene, saj se v razgledu duša razodene – kot v snu.«